

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

**មូលហេតុនៃជម្លោះនៅតំបន់ព្រះវិហារ
(២០០០-២០១២)**

The ground of conflicting
in Phreah Vihear area (2000-2012)

អ៊ិន អនុត្តរោ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
បណ្ណាល័យ
លេខ.....
រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា

និក្ខេបបទបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

ឯកទេស : វិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ

មាតិកា

ខត្តិសន្យាដែល..... v
 សេចក្តីផ្តើមអំណរគុណ..... vi
 អំណរអំណាច vii
 ពាក្យប្រើជាអក្សរកាត់.....viii
 មូលនិយមសង្ខេប xi
 មូលនិយមសង្ខេបអង្កេតស xv
 សង្ខេបនិក្ខេបបទ.....xvii
 សង្ខេបជាភាសាអង្កេតស..... xxxviii
 អានម្តងៗ..... xliii

សេចក្តីផ្តើម

១. លំនាំបញ្ជីនៃការស្រាវជ្រាវ..... ១
 ២. បំណោទបញ្ជីនៃការស្រាវជ្រាវ ១
 ៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ..... ២
 ៤. ដែនកំណត់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ៣
 ៥. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ..... ៣
 ៦. សារៈប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ ៣
 ៧. របបសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ ៣

ជំពូក១

ការកកើតរដ្ឋ និង ការវិវត្ត

១. ប្រវត្តិសង្ខេបនៃការកកើតរដ្ឋទាំងពីរ..... ៥
 ១.១. ជនជាតិដើមរស់នៅលើដែនដីសុវណ្ណកូមិ..... ៥
 ១.២. កម្ពុជានាសម័យរុងរឿង..... ៨
 ១.៣. ការកកើតរដ្ឋសុខោទ័យ..... ៩
 ២. ចលនាវិនិយមរបស់ជនជាតិស្បែង..... ១៣
 ២.១. ការវាទីរបស់ប្រទេសជិតខាងលើអធិបតេយ្យភាពកម្ពុជា..... ១៣
 ២.២. ចរន្តវាទីនិយមរបស់សៀមនៅសម័យអាណានិគមបារាំង..... ១៤
 ២.៣. នយោបាយវាទីនិយមរបស់សៀមនៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៤០ ..... ២២
 ២.៤. ស្ថានភាពទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ថៃ ក្រោយសន្ធិស័ក្តិក្រុងហ្សឺណែវ ២៣
 ៣. ដំណើរវិវត្តន៍យោធាប្រទេសទាំងពីរ..... ២៧
 ៣.១. នយោបាយការបរទេសកម្ពុជា..... ២៧
 ៣.២. វិបត្តិនយោបាយក្នុងប្រទេសថៃ ៣០

៣.២.១. ឥទ្ធិពលសង្គមថៃ	៣០
៣.២.២. គូនាទីយោធាក្នុងនយោបាយ	៣៤
៣.២.៣. ឥទ្ធិពលរាជកាំងក្នុងនយោបាយ	៣៨
៣.២.៤. រដ្ឋប្រហារយោធាទម្លាក់លោក ថាក់ស៊ីន ស៊ីណាវ៉ាត់	៤៤
៣.២.៥. ជំហរសម្ព័ន្ធភាពប្រជាជនដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ.....	៤៧
៣.២.៦. ជំហរណសិរ្សប្រមូលដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ	៤៨
៣.២.៧. ការបោះឆ្នោតនៅប្រទេសថៃ ឆ្នាំ២០១១	៥១
៣.២.៨. គូនាទីយោធាថៃ.....	៥៤
៣.២.៩. ឥទ្ធិពលយោធា លើរដ្ឋាភិបាលថៃ.....	៥៦

ជំពូក ២

ការប្រឈមនៃទំនាក់ទំនងកម្ពុជា និង ថៃ

១. មូលហេតុនៃការប្រឈម	៦១
១.១. ការប្រឈមនៃទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ថៃ ១៩៩៣-២០០០	៦១
១.២. ជម្លោះកម្ពុជា-ថៃ ២០០៧-២០១២	៦៥
១.៣. ឥទ្ធិពលនយោបាយលើទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ថៃ.....	៦៧
២. ឥទ្ធិពលចរន្តជាតិវិស័យរបស់ប្រទេសទាំងពីរ	៧២
២.១ ចរន្តជាតិវិស័យខ្មែរ.....	៧២
២.២. គំនិតជាតិវិស័យថៃ	៧៧
២.២.១. កំណើតជាតិវិស័យនៅថៃ.....	៧៧
២.២.២. ចរន្តជាតិវិស័យថៃប្រឆាំងកម្ពុជា	៨៣
២.២.៣. លក្ខខណ្ឌនយោបាយជាតិវិស័យថៃ ក្នុងជម្លោះប្រាសាទព្រះវិហារ	៨៣
៣. គំនិតច្រុះចុះនិយមលើវប្បធម៌របស់ជនជាតិទាំងពីរ.....	៨៥
៣.១. ទស្សនៈខុសឆ្គង	៨៥
៣.២. ភាពគឃើនរបស់តារាភាពយន្តថៃ.....	៩២
៣.៣. ឥទ្ធិពលវប្បធម៌ថៃ	៩២
៣.៤. ការដៀមដាមក្នុងសំណេរ.....	៩៧
៣.៤.១. ការប្រើពាក្យពេចន៍ក្នុងសំណេរថៃ	៩៧
៣.៤.២. ការប្រើពាក្យមាក់ងាយក្នុងសំណេរឯកសារខ្មែរ	១០៦
៣.៤.៣. ការប្រមាថប្រមើលងាយមេដឹកនាំកម្ពុជា.....	១០៧
៤. នយោបាយឈ្លានពានប្រាសាទព្រះវិហារ	១០៨
៤.១. បញ្ហាវត្ត កែវសិក្ខាគិរីស្វារ:	១០៨
៤.២. ការឈ្លានពានប្រាសាទព្រះវិហារលើកទី១	១០៩
៤.២.១. ប្រាសាទព្រះវិហារ.....	១០៩

៤.២.២. ការឈ្លានពាន	១១០
៥. ជម្លោះខ្មែរ-ថៃ នៅប្រាសាទព្រះវិហារ	១១២
៥.១. លក្ខណៈរូបនៃប្រាសាទព្រះវិហារ	១១២
៥.២. រឿងក្តីនៃប្រាសាទព្រះវិហារ	១១៥
៥.៣. ស្មារតីនៃការអនុវត្តសាលក្រមអន្តរជាតិឆ្នាំ១៩៦២	១២៣
៥.៤. ការបកស្រាយសាលដីកាគុណការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ	១៤៩
៥.៥. ការប្រើប្រាស់ជនវង្វេងប្រវត្តិសាស្ត្រ	១៥៣
៥.៦. ការគម្រាមអង្គការ UNESCO នៅបាងកក	១៥៥
៥.៧. ការភ្ជាប់លោក ថាក់ស៊ីន ទៅក្នុងជម្លោះនយោបាយ	១៦១
៦. បញ្ហាព្រំដែនក្នុងនយោបាយប្រជាធិបតេយ្យ	១៦៣
៦.១. គំនិតសើរើនិយមលើសំណុំរឿងព្រំដែន	១៦៣
៦.២. គំនិតកេងចំណេញលើបញ្ហាព្រំដែនគោក	១៧០
៦.៣. បញ្ហាព្រំដែន ក្នុងជម្លោះនយោបាយ	១៧៥
៦.៤. ការបង្កើតវិបត្តិព្រំដែននៅតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ	១៧៨
៦.៥. ការបង្កើតវិវាទនៅដែនសមុទ្រ	១៨០
៦.៦. ដែនទីដែលថែអះអាងពីតំបន់ជម្លោះ	១៨៧
៦.៧. ជំហរកម្ពុជាលើជម្លោះព្រំដែន	១៨៧
៧. ជម្លោះកម្ពុជា-ថៃនៅតំបន់ព្រះវិហារ	១៩២
៧.១. យុទ្ធសាស្ត្រថ្មីរបស់ថៃ	១៩២
៧.២. វិបត្តិអនុស្សរណៈយោគយល់គ្នាឆ្នាំ ២០០០	១៩៥
៧.៣. ការប្រឆាំងការបញ្ចូលប្រាសាទព្រះវិហារជា បេតិកភណ្ឌពិភពលោក	១៩៧
៧.៤. សង្គ្រាមឈ្លានពានរបស់ថៃ	២០២
៧.៥. ការផ្ទុះអាវុធ	២១៣
៧.៦. ការចូលកាន់កាប់ប្រាសាទព្រះវិហារ	២១៨
៧.៧. ការបង្កកទំនាក់ទំនងការទូត	២២៦
៧.៨. ចលនាមហាជនក្នុងជម្លោះកម្ពុជា-ថៃ	២២៧

ជំពូក ៣

សេណារីយ៉ោរបស់កម្ពុជាក្នុងដំណោះស្រាយជម្លោះ

១. យន្តការទ្វេភាគី	២៣០
១.១. ដំណោះស្រាយទ្វេភាគី	២៣០
១.២. កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការប្រក្រតីការប្រជុំបន្តិយកម្ម	២៣១
១.៣. ជំនួបមេដឹកនាំនៃប្រទេសទាំងពីរ	២៣២
១.៤. កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការព្រំដែនទូទៅកម្ពុជា-ថៃ	២៤២

១.៤.១. ការដោះគ្រាប់មីននៅតាមព្រំដែន.....	២៤៦
១.៥. កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មាធិការព្រំដែនរួមកម្ពុជា-ថៃ.....	២៥០
២. យន្តការតំបន់.....	២៥១
២.១. យន្តការអាស៊ាន.....	២៥១
២.២. យន្តការតំបន់.....	២៥៦
៣. យន្តការពហុភាគី.....	២៦០
៣.១. យន្តការភាគីទី៣.....	២៦០
៣.២. យន្តការអង្គការសហប្រជាជាតិ	២៦៧
៣.២.១. យន្តការក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអសប.....	២៦៩
៣.២.២. យន្តការអង្គការ UNESCO	២៧០
៣.២.៣. ការវិលទៅកាន់តុលាការអន្តរជាតិសាជាថ្មី	២៧២
៣.៣. យន្តការតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ	២៨១
៣.៣.១. ការអនុវត្តសាលក្រមអន្តរជាតិ	២៨៤
៤. ការអនុវត្តដីកាតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ	២៨៩
៤.១. ការអនុវត្តដីកាតុលាការ	២៨៩
៤.២. កំណែទម្រង់យោធានៅតំបន់ព្រំដែនព្រះវិហារ	២៩២
៥. ស្ថានភាពទូទៅនៅតំបន់ជម្លោះ.....	២៩៥
៥.១. ប្រតិកម្មរបស់កងទ័ពកម្ពុជា	២៩៥
៥.២. ស្ថានភាពជនភៀសសឹក.....	២៩៧
៦. ភាពល្អប្រសើរឡើងវិញនៃទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ថៃ.....	២៩៩
៦.១. ការតភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងការទូតឡើងវិញ	២៩៩
៦.២. កីឡាបាល់ទាត់សាមគ្គី	៣០១
៧. ចលនាសង្គមលើចំណាត់ការរបស់រដ្ឋាភិបាល	៣០៣
៧.១. ទស្សនៈពលរដ្ឋខ្មែរជុំវិញរឿងរ៉ាវព្រំដែន.....	៣០៣
៧.២. ចលនាសង្គមកម្ពុជាលើជម្លោះកម្ពុជា-ថៃ.....	៣០៦
៧.៣. គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍតំបន់ព្រះវិហារ.....	៣០៨
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៣១២
របកគំហើញ	៣១៥
ឧបសម្ព័ន្ធ	៣១៦
គន្ថនិទ្ទេស.....	៣៧៣